NEW

לקוטי שיחות

VAYAKHEL ויקהל

VOLUME 1, P. 187–195

LIKKUTEI SICHOS

INSIGHTS INTO THE WEEKLY PARSHA
BY THE LUBAVITCHER REBBE

Dedicated to

Emmanuel (Mendel) Karp

1905 - 1989

son of Bernard (Berl) and Rose (Rezele)

Manny Karp was the first of his family born in the United States, in 1905. His first language was Yiddish. Losing his mother to the Spanish Flu shaped his resilience and commitment to helping others, ultimately leading to a career as a guidance counselor in Philadelphia public schools. He also served many years as the director of Camp Akiba in the Poconos.

Karp's legacy is characterized by his optimism and unwavering dedication to learning and mentorship. Emmanuel Karp died in 1989.

VAYAKHEL I | ויקהל א

Adapted from the *maamar* entitled *Vayakhel,* delivered *Shabbos Parshas Vayakhel,* 5712 (1952)

Introduction

Reb Chayim Moshe Alperovitch was an expert *shochet,* ritual slaughterer. However, when he moved to Jerusalem, he did not want to encroach on the livelihood of the *shochtim* already working in the city and, therefore, sought another means of earning his living. Ultimately, he took a job as a marble quarrier. Although it was difficult labor, he was happy to be free of qualms that he might be taking what is due another person.

After a short time, his employer noticed his refined bearing and upright character. "Maybe you would like to work in the office instead," he asked Reb Chayim Moshe. "I'm sure the clerical work will not be too difficult for you. You will not be out in the sun; there's a fan inside…."

Reb Chayim Moshe initially agreed, but after a few hours behind the desk, asked to be transferred back to the quarry. Shocked, his employer asked him to explain his request. Reb Chayim Moshe replied, "Certainly, it is more comfortable here in the office. But here, I have to use my mind to do the work. In the quarry, I work only with my hands and my mind is free. I can review my Torah studies or recite psalms. Nothing is disturbing my Divine service."

At first glance, this story might seem to belong to a different era. Today, most of us work primarily with our minds rather than our hands. Our jobs demand constant mental engagement, strategic thinking, and problem-solving. How then can we apply the teaching: "When you eat from the toil of your hands, you will be joyous and it will be good for you"?

In the *sichah* that follows, the Rebbe reveals that the core message transcends the physical nature of our work. The essential point isn't about whether we use our hands or our minds, but about our attitude toward work itself. Do we approach our livelihood with anxiety and tension, believing everything depends on our own efforts? Or can we work diligently while maintaining the deep awareness that, ultimately, our sustenance comes from G-d?

Doing so enables us to approach our work with peace of mind, with the calm that enables us to devote our energies to our tasks successfully, and reap the blessings that G-d grants us.

Making the World G-d's Sanctuary

Introductory Questions

1. This week's Torah portion begins,[1] "Moshe gathered the entire congregation of the Children of Israel and told them: 'These are the things that G-d commanded to do: Six days work shall be performed; the seventh day shall be holy to you, a *Shabbos* of complete rest (*Shabbos Shabbason*)….'"

There **are many questions** stemming from the **detailed analysis of this** verse. Among them **are several which the Torah commentators have raised: a) What is the** significance **of** the phrase **"Moshe gathered"? The Torah usually** introduces a passage with the words, **"Moshe said," as stated in most places and,** indeed, **several verses later in this Torah portion, regarding the command** to bring **the contributions for the Sanctuary.[2]**

b) Moshe **says, "These are the things that G-d commanded to do," but he does not clarify what these things are. Most Torah commentators[3] explain that he is referring to the command regarding the contributions for the Sanctuary. However, this** interpretation **is difficult** to accept, **because later, when** commanding the Jews to bring **the contributions for the Sanctuary, the Torah again states, "[Moshe] said…."** This **forces us to conclude that this** first **statement refers to a matter that precedes the second "[Moshe] said"** – i.e., it is referring to **what Moshe stated immediately thereafter, "Six days** work shall be performed."[4] **However,** that conclusion **is problematic** as well,

א. דֶער אָנְהוֹיבּ פוּן הַיְינְטִיקֶער סֶדְרָה אִיז: וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה׳ לַעֲשׂוֹת אוֹתָם שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן וגו׳.

זַיְינֶען אִין דֶעם פַאַראַן פִיל דִּיּוּקִים אוּן קַשְׁיוֹת, וְוָאס עֶטְלֶעכֶע פוּן זֵיי פְרֶעגְן אוֹיךְ דִי מְפָרְשֵׁי הַתּוֹרָה:

א) וְוָאס אִיז דֶער עִנְיָן פוּן וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה, דֶער גֶעוֵוינְלֶעכֶער לָשׁוֹן אִין תּוֹרָה אִיז דָאךְ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, וְוִי עֶס שְׁטֵייט אִין דִי מֶערְסְטֶע עֶרְטֶער אוּן אוֹיךְ אִין דֶער פַּרְשָׁה אִין עֶטְלֶעכֶע פְּסוּקִים וְוַיְיטֶער בַּיי דֶעם צִיווּי פוּן תְּרוּמַת הַמִּשְׁכָּן?

ב) עֶר זָאגְט, אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה הֲוָיָ׳ לַעֲשׂוֹת אוֹתָם, אוּן עֶר דֶערְקְלֶערְט נִיט וְוָאס זַיְינֶען דִי דְבָרִים? רוֹב מְפָרְשֵׁי הַתּוֹרָה לֶערְנֶען אַז דָאס גֵייט אוֹיף צִיווּי תְּרוּמַת הַמִּשְׁכָּן, אָבֶּער דָאס אִיז דָאךְ שְׁווֶער, וְוָארוּם וַוַיְיטֶער בַּיי תְּרוּמַת הַמִּשְׁכָּן זָאגְט עֶר נָאךְ אַמָאל וַיֹּאמֶר גו׳, מוּז מֶען דָאךְ זָאגְן אַז דִי אֲמִירָה גֵייט אוֹיף אַן עִנְיָן, וְוָאס אִיז פַאר דֶעם צְווֵייטְן וַיֹּאמֶר, אוֹיף דֶעם וְוָאס עֶר זָאגְט בַּאלְד נָאךְ דֶעם - שֵׁשֶׁת יָמִים גו׳, אִיז

1. *Shmos* 35:1ff.

2. More specifically, it would appear that the Rebbe's question is: Why did this verse have to be addressed to the Jewish people as they are gathered as a collective?

3. Ibn Ezra; *Ramban; et al.*

4. *Shmos* 35:2.

because, previously, the Jewish people **had already been commanded** to **observe the *Shabbos*** as set forth **in the Ten Commandments.**

דָאךְ אָבֶּער ניט פַֿארְשְׁטַאנְדִיק: אוֹיךְ שְׁמִירַת שַׁבָּת זַיְינֶען זֵיי דָאךְ שׁוֹין אָנְגֶעזָאגְט גֶעוָואָרְן אִין דִי עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת.

c) The verse contains **the phrase, *Shabbos Shabbason,*** translated as "a *Shabbos* of complete rest," using a second term that employs the root *Shabbos*. **Why is this repetition necessary?**

ג) פַֿארְוָואָס זָאגְט עֶר שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן, צְווַיי מָאל דֶעם עִנְיָן פּוּן שַׁבָּת?

d) *Rashi* states (and a similar statement is also found in the Gemara, Midrash,[5] and *Zohar*[6]) that Moshe's gathering of the people **took place on the day after Yom Kippur,** the day following **his** final **descent from Mount Sinai. From this, we can conclude that Moshe's gathering** of the people **is related to Yom Kippur, whose essential theme is atonement,** as reflected in **G-d's words to Moshe,**[7] **"I have granted forgiveness, as you have requested."** On Yom Kippur, **atonement was granted for the sin of the** Golden **Calf.** Therefore, **it is necessary to clarify the connection between these** events. How is the message Moshe communicated connected to the rectification of the sin of the Golden Calf?

ד) רַשִׁ"י זָאגְט (אוּן אַזוֹי שְׁטֵייט אוֹיךְ אִין גְּמָרָא, מִדְרָשׁ[8] אוּן זֹהַר) אַז וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אִיז גֶעווָארְן אוֹיף מָארְגֶן נָאךְ יוֹם כִּפּוּר, בְּשַׁעַת מֹשֶׁה רַבֵּינוּ אִיז אַרָאפְּגֶעקוּמֶען פּוּן הַר סִינַי.

פּוּן דֶעם אִיז פַֿארְשְׁטַאנְדִיק אַז דֶער וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה גו' הָאט אַ שַׁייכוּת צוּ יוֹם כִּפּוּר וְואָס זַיִין עִנְיָן אִיז - כִּפּוּרִים, וְואָס דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעזָאגְט צוּ מֹשֶׁה'ן, "סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ", וְואָס דָאס אִיז דִי כַּפָּרָה אוֹיפְן חֵטְא הָעֶגֶל. דַאךְ מָען פַֿארְשְׁטֵיין וְואָס אִיז דִי שַׁייכוּת צְווִישְׁן זֵיי?

The True Source of Our Livelihood

2. The points mentioned above **can be understood by first citing the words of our Sages[8] regarding the precise wording** of the verse, *Sheishes yamim tei'aseh melachah,* "Six days work shall be performed." ***Tei'aseh,* תֵּעָשֶׂה, ("shall be performed")** is written **with a *tzeirei* under the *tav* and a *kamatz* under the *ayin,* rather than *ta'aseh,* תַּעֲשֶׂה, (with a *patach* – "you shall perform"). The difference** between the spellings **is that *ta'aseh* (with a *patach*) indicates active involvement – i.e., being** personally **engaged** in the fulfillment of the task. While ***tei'aseh* (with a *tzeirei*) implies that the matter is being**

ב. וְועט מָען עָס פַֿארְשְׁטֵיין דֶערְמָאנְענְדִיק פִּרְיעֶר דִי דִבְרֵי רַז"ל וְועגֶן דֶעם דִּיּוּק פּוּן לָשׁוֹן תֵּעָשֶׂה (תָּי"ו צְרוּיָה, עַיִי"ן קְמוּצָה) אוּן ניט תַּעֲשֶׂה (מִיט אַ פַּתָּ"ח). דֶער חִילּוּק אִיז: תַּעֲשֶׂה (מִיט אַ פַּתָּ"ח) מֵיינְט, עֲשִׂיָּה בְּהִתְעַסְקוּת - טָאן מִיט אַ פַֿארְנוּמְענְקַייט. תֵּעָשֶׂה (מִיט אַ צֵירֵ"י) מֵיינְט עֲשִׂיָּה בְּדֶרֶךְ

---

5. ***Mechilta, Yisro,* sec. 2;** *Lekach Tov,* the beginning of *Parshas Vayakhel.*

6. ***Zohar,* Vol. II, p. 195a.**

7. *Bamidbar* 14:20. Although G-d made this statement in response to Moshe's request for Him to forgive the sin of the spies, our Sages (*Midrash Tanchuma, Parshas Ki Sissa,* sec. 31, *et al.,*) also associate this statement with the forgiveness He granted after the sin of the Golden Calf.

8. *Mechilta* **on the verse.** See also *Or HaChayim* on the verse, Rabbeinu Bachya on *Shmos* 35:1.

carried out as a matter of course, occurring, as it were, **on its own.** Thus, **commenting on the verse, the *Mechilta* states, "When the Jewish people fulfill G-d's will, their work is performed by others."**

In that vein, the verse should not only be understood as a command, but also as **a blessing from Heaven.** Even so, **every** spiritual **concept** should be applied **in man's** Divine **service as well. The concept of *tei'aseh* (with a *tzeirei*) in** our **Divine service** means **that the mundane work and activities that we carry out during the six weekdays should be without** excessive **involvement – without being** overly **engaged.** We should regard it **as if it were happening on its own.**

To cite a parallel: **It is written,**[9] **"When you eat from the toil of your hands, you will be joyous and it will be good for you." This means**[10] **that the effort a person expends for** the sake of fulfilling **his physical needs** (which are all included in the category of **"eating") should involve only his hands and similar external limbs. His mind and heart should be immersed in Torah and its *mitzvos*. When his conduct follows** this pattern, he can be assured that the promise of the verse will be fulfilled: **"When you eat from the toil of your hands," *then,* "you will be jouous and it will be good for you." As our Sages' taught,**[11] **"'You will be joyous' in this world and 'it will be good for you' in the World to Come."**

This is also the implication of *tei'aseh* (as written **with a *tzeirei*),** indicating that the work is carried out **on its own,** as it were. The person **is not invested in his business with his mind and heart; he engages only his capacity for action.** Moreover, **he uses even** his **capacity for action only to the extent necessary to create a conduit for G-d's blessing.**

מִמֵּילָא - אַז עֶס טוּט זִיךְ אָפּ פּוּן זִיךְ אַלֵּיין. שְׁטֵייט אוֹיף דֶעם אִין מְכִילְתָּא (בִּמְקוֹמוֹ), בִּזְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם מְלַאכְתָּן נַעֲשֵׂית עַל יְדֵי אֲחֵרִים.

דָאס אִיז דִי בְּרָכָה פּוּן הִימְל. יֶעדֶער עִנְיָן אִיז דָאךְ אָבֶּער דָא אוֹיךְ אִין דֶער עֲבוֹדָה פּוּן מֶענְטשְׁן, אִיז דֶער עִנְיָן פּוּן תֵּעָשֶׂה (בְּצֵירֵ״י) אִין עֲבוֹדָה, אַז דִי מְלָאכָה וְעוּבְדִין דְּחוֹל וּוָאס אַ אִיד דַארְף טָאן בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחוֹל, דַארף זַיְין אָן הִתְעַסְּקוּת - אָן אַ פַּארְנוּמֶענְקַיְיט - נָאר אַזוֹי וּוִי דָאס וּוָאלְט זִיךְ גֶעטָאן פּוּן זִיךְ אַלֵּיין.

אַזוֹי וּוִי עֶס שְׁטֵייט[ב] יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ, וּוָאס דֶער טַיְיטשׁ אִיז[ד] אַז דִי יְגִיעָה וּוָאס דֶער מֶענְטשׁ הָארֶעווֶעט צוּלִיבּ זַיְינֶע קֶערְפֶּערְלֶעכֶע בַּאדֶערְפֶּענִישְׁן (תֹּאכֵל), דַארְף זַיְין נָאר מִיט דִי הֶענְט אוּן עֶנְלֶעכֶע חִיצוֹנִיּוּת׳דִיקֶע אֵבָרִים (כַּפֶּיךָ) אַלֵּיין. דִי קָאפּ אוּן דִי הַארְץ דַארְפְן לִיגְן אִין תּוֹרָה וּמִצְוֹת, אוּן בְּשַׁעַת זַיְין הַנְהָגָה אִיז: יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל - דַאן אִיז אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ, לוֹיט דֶעם מַאֲמַר רַז״ל[ה] אַשְׁרֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ בָּעוֹלָם הַבָּא.

אוּן דָאס מֵיינְט אוֹיךְ תֵּעָשֶׂה (בְּצֵירֵ״י) בְּדֶרֶךְ מִמֵּילָא, עֶר לִיגְט נִיט אִין דֶעם עֵסֶק מִיט זַיְין מוֹחַ אוּן הַארְץ, עֶר טוּט עֶס נָאר בְּלוֹיז מִיטְן כֹּחַ הַמַּעֲשֶׂה, אוּן אוֹיךְ דֶעם כֹּחַ הַמַּעֲשֶׂה נוּצְט עֶר אִין דֶעם מֶער נִיט אוֹיף וּוִיפְל עֶס אִיז נוֹיטִיק אוֹיף צוּ מַאכְן אַ כְּלִי אוֹיף בִּרְכַּת הֲוָיָ׳.

---

9. *Tehillim* 128:2. See *Likkutei Sichos,* Vol. 1, p. 62.

10. See *Likkutei Torah, Bamidbar,* p. 42d, *et al.*

11. *Avos* 4:1; *Berachos* 8a.

וָארוּם דָּער אֱמֶת אִיז דָּאךְ, אַז וּבֵרַכְךָ הֲוָיָ' אֱלֹקֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה. ניט זַיִן עֲשִׂיָּה גִיט פַּרְנָסָה, נָאר דִי בִּרְכַּת הֲוָיָ' גִיט פַּרְנָסָה, מֶ"ער ניט וָואס דִי בִּרְכַּת הֲוָיָ' דַּארְף הָאבֶּן אַ כְּלִי אִין טָבַע, דָּערְפַּאר דַּארְף זַיִן דָּער "בְּכֹל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה". אָבֶּער עָס אִיז מֶ"ער ניט ווִי בְּלוֹיז אַ כְּלִי. אוּן דָּערְפַּאר דַּארְף מֶ"ען טָאן אִין דָּעם נָאר אַזוֹי פִּיל אוֹיף ווִיפְל עָס אִיז נוֹיטִיק כְּדֵי עָס זָאל זַיִן אַ כְּלִי, דָּאס הֵייסְט אַז דִי קָאפּ מִיט דָּער הַארְץ זָאלְן אִינְגַאנְצָן ניט לִיגֶן אִין דָּעם, אוֹיף תַּחְבּוּלוֹת, אוּן דָּאס גְלַיְיךְ. אוּן אוֹיךְ מִיטֶן כֹּחַ הַמַּעֲשֶׂה, טָאן בְּלוֹיז אוֹיף ווִיפְל עָס אִיז נוֹיטִיק.

- דָּער אֱמֶת אִיז דָּאךְ אַז עָס הָאט אִינְגַאנְצָן ניט גָעדַארְפְט דָּערְלוֹיבְט זַיִן טָאן מְלָאכָה. וָארוּם עָס אִיז דָּאךְ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא אוּן מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ (גָ־ט בָּרוּךְ הוּא גָעפִּינְט זִיךְ אוּמְעטוּם), אִיז מִצַּד כְּבוֹד מֶ"לְךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָאט ניט גָעדַארְפְט זַיִן דָּערְלוֹיבְט טָאן קֵיין מְלָאכָה, ווִי דִי רַז"ל זָאגְן מַאן דְּמַחֲוֵי קֶדָם מַלְכָּא כו'. עָס אִיז מֶ"ער נִיט וָואס דִי תּוֹרָה הָאט גָעגֶעבְּן רְשׁוּת אוּן גָעהַייסְן טָאן מְלָאכָה, אַזוֹי ווִי עָס שְׁטֵייט: בְּכֹל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה, שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבוֹד. וּבְמֵילָא, אִיז אוֹיךְ וויפְל סְ'אִיז נוֹיטִיק, הָאט דָּאךְ אוֹיךְ דָּעם דִי תּוֹרָה גָעגֶעבְּן רְשׁוּת, אָבֶּער מֶ"ער דָּערְפוּן אִיז אוֹיסֶ"ער דָּעס וָואס דָּאס וַיְיזְט דָּאךְ אַז בַּיי אִים פֶּעלְט דָּער אָפּלַייג אַז דָּער עִיקָּר אִיז דָּער וּבֵרַכְךָ הֲוָיָ' אֱלֹקֶיךָ (אוּן ווִי עָס וָועְרְט וַיְיטֶ"ער דָּערְקְלֶ"ערְט אִין סְעִיף ה'), אִיז דָּאךְ דָּאס אוֹיךְ אַן עִנְיָן פּוּן מַחֲוֵי קַמֵּי' מַלְכָּא -

The basis for this approach is the Torah's teaching,[12] **"G-d your L-rd will bless you in all that you will do." In truth, a person's efforts are not the source of his livelihood, but rather G-d's blessing. It is only that G-d's blessing requires a natural conduit. Therefore, one must do "all that [he] will do." However,** these efforts **are no more than a conduit. Therefore, a person should invest only as much** energy **as necessary for them to serve as a** viable **conduit. This means that** the deeper energies of his **mind and heart should not be invested in them at all.** There is no need for him to devise intricate **schemes and the like.** Indeed, he should minimize the extent to which **even his capacity for action** is involved, **doing only what is necessary.**

In fact, **engaging in work should not have been permitted at all.** After all, **G-d is present everywhere,** as it is written,[13] **"I fill the heavens and the earth," and, "The entire world is filled with His glory."**[14] Now, **our Sages teach that one who makes an** inappropriate **gesture in the presence of the king** is liable for capital punishment.[15] Thus, since we are continually in G-d's presence, **out of respect for the King of kings, engaging in any** form of **work should not have been permitted. It is only that the Torah granted permission and,** indeed, **commanded** us **to perform work, as stated,** "G-d your L-rd will bless you **in *all that you will do*,**" and, **"Six days you shall work…."**[16] **Thus, the Torah has granted permission** to work, but only **to the extent necessary. However,** doing any **more than** what is necessary **not only indicates that the person lacks the recognition that the essential** factor in earning a livelihood **is the blessing granted by G-d, as will be explained below in sec. 5,** but **also** doing so is an affront to His honor; **it is tantamount to "gesturing before the king."**

---

12. *Devarim* 15:18.

13. *Yirmeyahu* 23:24.

14. *Yeshayahu* 6:3.

15. See *Chagigah* 5b. Note *Tanya, **Iggeres HaKodesh,*** **Epistle 24.** In that source, the Alter Rebbe explains that when a person stands before a king and, instead of focusing on the king, busies himself with his own concerns, not only is he is demonstrating his own coarseness – that he is not interested in seeing the king – moreover, he is debasing the king.

16. *Shmos* 20:9.

Where a Person's Focus Is

3. At first glance, explanation is necessary: Why does the verse speak specifically about **"the toil of your hands"?** Why is **the word "toil"** used? This **particularly** requires explanation **in light of the above statement that this** work **is to be carried out without a full heart,**[17] **meaning that one should not devote his deeper energies to it.**[18]

This can be understood based on the well-known concept[19] **that when a person works at something he finds pleasurable, even when he invests great effort in it, he does not become overly weary, since he enjoys** doing **it. However, when he works at something in which he finds no pleasure, even if his efforts are minimal, it is wearying.**

Similarly, in the matter at hand, we are speaking about a person who **does not** derive **pleasure** from **material matters** and **engages in them only because he must. True, he uses his business activities for Divine service. Indeed,** it can be **said that he fulfills a *mitzvah* by doing so, as our Sages**[20] **teach** concerning **the verse,**

ג. אִין פְּלוּג, אִיז אָבֶּער נִיט פַּארְשְׁטַאנְדִיק, פַּארְוָואס רוּפְט עֶס דֶער פָּסוּק אָן דַוְקָא מִיטְן נָאמֶען יְגִיעָה, יְגִיעַ כַּפֶּיךָ? וּבִפְרַט לוֹיט וּוִי גֶעזָאגְט אַז דָאס אִיז בְּלֹא לֵב וָלֵב, אַז עֶר נֶעמְט זִיךְ נִיט צוּם הַארְצְן?

וּוֶעט מֶען עֶס פַּארְשְׁטֵיין לוֹיט דֶעם וּוָאס אִיז בַּאוואוּסְט[ז], אַז וּוֶען מֶען אַרְבֶּעט אִין אַ זַאךְ וּוָאס מֶען הָאט אִין אִיר אַ תַּעֲנוּג, אִיז אֲפִילוּ בְּשַׁעַת מֶען לֵייגְט אַרַיְין אִין דֶעם אַ סַךְ כֹּחוֹת, וּוֶערְט מֶען נִיט אַזוֹי שְׁטַארְק פַּארְמַאטֶערְט, וַוַיְיל מֶען הָאט אִין דֶעם אַ גֶעשְׁמַאק. אָבֶּער וּוֶען מֶען אַרְבֶּעט אִין אַ זַאךְ אִין וּוֶעלְכֶער מֶען הָאט נִיט קֵיין גֶעשְׁמַאק, אִיז אֲפִילוּ אוֹיב מֶען אַרְבֶּעט נָאר אַ בִּיסְל, מַאטֶערְט דָאס אוֹיךְ אוֹיס.

אַזוֹי אוֹיךְ בַּיי דֶעם: מִצַּד דֶעם וּוָאס עֶר הָאט נִיט קֵיין גֶעשְׁמַאק אִין גַּשְׁמִיּוּת, עֶר טוּט אִין דֶעם מֶער נִיט וַוַיְיל עֶר מוּז,

- וּוָארוּם כָּאטשׁ אַז אוֹיךְ דֶעם עֵסֶק נוּצְט עֶר אוֹיס לַעֲבוֹדַת הֲוָיָ', בִּיז מֶען זָאגְט אַז אוֹיךְ דֶערְמִיט אִיז עֶר מְקַיֵּים אַ מִצְוָה לוֹיט דֶעם מַאֲמַר רַז"ל[ח] אוֹיפְן

---

17. In the original, the Rebbe uses the wording of *I Divrei HaYamim* 12:33, *bilo lev velev,* interpreted by *Vayikra Rabbah* 25:2 as implying a detached approach, acting "with or without intent."

18. The Rebbe is asking: Since the person is not investing himself entirely in his work, why is it called "toil," a term that implies exhausting labor?

19. See the *maamar* entitled *Karov Hashem,* 5690 (*Sefer HaMaamarim Kuntreisim,* Vol. 1, p. 105b).

20. *Mechilta,* as cited in the *derashos* of Rabbi Yehoshua ibn Shuab, *Parshas Vayeishev* and the text, *Minchah Belulah.* The *Mechilta* of Rabbi Shimon bar Yochai, commenting on *Shmos* 20:9, **states: "Just as the Jewish people were commanded concerning the positive commandment of *Shabbos*, so too, they were commanded regarding work."**

Based on this, the statement of our Sages in *Bereishis Rabbah,* ch. 16:4, which speaks about G-d placing Adam in the Garden of Eden to work the land, **can be straightforwardly understood.** That teaching **differs with the comment of the *Sifri*, *Parshas Eikev,* on the verse** (*Devarim* 11:13), **"and serve Him with all your heart,"** which refers to Adam's work in the Garden of Eden strictly in spiritual terms.

See also *Avos D'Rabbi Nasan,* ch. 11; *Ramban* on *Vayikra* 25:3; *Kuntreis U'Ma'ayan, maamar* 19, which all understand that there is a Divine command to work.

Based on the above, the meaning of the word *ein… rasha'in* ("are not given license") in *Chulin* 54b is clear. See *Rashi* and *Tosafos* on that source. In that source, the Talmud mentions that craftsmen are not permitted to interrupt their work and stand as an expression of honor to Torah sages. Since honoring sages fulfills a positive commandment, the commentaries question why they should not be permitted to stand. Based on the explanation in the main text, it could be said that since working at one's craft also fulfills a positive commandment, the craftsmen should not interrupt the fulfillment of that commandment to honor sages.

פָּסוּק שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָבוֹד, אַז דָּאס אִיז אַ מִצְוַת עֲשֵׂה, פוּנְדֶעסְטְווֶעגְן אִיז עֶר דָּאךְ בְּשַׁעַת מַעֲשֶׂה פַֿארנוּמֶען מִיט עִנְיָנִים גַּשְׁמִיִּים, אוּן זַיִין תַּעֲנוּג אִיז דָּאךְ אוֹיךְ טָאן אִין עִנְיָנִים וָואס זֵיי זַיְינֶען מִצְוֹת בְּגָלוּי, וּבְמֵילָא אִיז דָּער עִסָּק אִין גַּשְׁמִיּוּת בַּיי אִים אַ הֶכְרֵח (אַ גֶעצְווואוּנְגֶענֶע זַאךְ) -

“Six days you shall work,” that this is a positive commandment. Nevertheless, during the time that he is involved in business, **he is occupied with material matters.** Now, since **he derives pleasure from engaging in matters that are *mitzvos* in a straightforward sense, his involvement in material matters is forced,** something he does as if under compulsion.

אִיז מִצַּד דֶעם הֶכְרֵח, אִיז אוֹיךְ דָּאס בִּיסֶעלָע וָואס עֶר הָאלְט וָועט נָאר בְּלוֹיז מִיטְן כֹּחַ הַמַּעֲשֶׂה בְּלָבַד אוּן דָּאס אוֹיךְ אָן הִשְׁתַּדְּלוּת, בִּיז מָען רוּפְט עֶס אָן בְּדֶרֶךְ מְמֵילָא, אִיז אָבֶּער מִצַּד דֶעם וָואס מִצַּד עֶצֶם הַדָּבָר וויל עֶר דָּאס נִיט, אוּן עֶר וַוארְט שׁוֹין אוֹיךְ דֶעם מִינּוּט וָועט עֶר וָועט קֶענֶען פַֿארְעֶנְדִיקֶן דֶעם עִסָּק אוּן נָעמֶען זִיךְ צוּ תּוֹרָה וּמִצְוֹת, אִיז אוֹיךְ דָּאס בִּיסֶעלָע וָואס עֶר אַרְבֶּעט אִין דֶעם, מַאטָעְרט אִים שְׁטַארְק אוֹיס.

Due to this compulsion, even the minimal effort that he expends – which involves **only his capacity for action, and even that without** excessive **effort, to the extent that it is characterized as happening on its own** – is nevertheless wearying. **Since he does not desire** to be involved in material matters **in and of themselves and** impatiently **awaits the moment when he can conclude his business activities and devote himself to Torah and its *mitzvos*, even his minimal involvement** in business **is extremely** demanding and **draining for him.**

So that *Shabbos* Is Really *Shabbos*

ד. אוּן דָּאס אִיז דֶער פְּשַׁט אִין פָּסוּק שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן, דָּאס הַייסְט בִּכְדֵי עֶס זָאל קֶענֶען זַיִין דֶּער שַׁבָּת ווִי עֶס דַּארְף זַיִין, מוּז זַיִין דִּי הַקְדָּמָה פּוּן שֵׁשֶׁת יְמֵי הַחוֹל, עֶס זָאל זַיִין תֵּעָשֶׂה בְּדֶרֶךְ מְמֵילָא.

4. Based on the above, we can understand **the meaning of the verse, “Six days work shall be performed; the seventh day shall be… a *Shabbos* of complete rest (*Shabbos Shabboson*).” For *Shabbos* to be experienced as it should,** the way a person conducts himself during **the six days of the week must serve as preparation.** During them, he should view his work as if it were **being carried out as a matter of course,** as if it were being accomplished on its own.

עֶס שְׁטַייט דָּאךְ לְעוֹלָם יִרְאֶה אָדָם בְּכָל שַׁבָּת כְּאִלּוּ כָּל מְלַאכְתּוֹ עֲשׂוּיָה" (יֶעדֶן שַׁבָּת דַּארְף אַ מֶענְטש זִיךְ בַּאטְרַאכְטֶן ווִי זַיִין גַּאנְצֶע אַרְבֶּעט אִיז אֲפְגֶעטָאן), אִיז אוֹיב אִינְמִיטֶן וָואךְ לִיגְט עֶר אִין עֶסֶק, מִיט גְּרוֹיס טִרְדָּה, דַּאן אִיז אוֹיךְ בְּשַׁעַת עֶס קוּמְט שַׁבָּת, אוּן עֶר ווִיל זִיךְ אָפְּרַייסֶן אוֹיךְ

Our Sages **taught that, “Every *Shabbos*, a person should consider all his work as if it were already completed.”**[21] Now, **if a person is deeply involved in his business affairs during the week, preoccupied with them to a great extent, then even when *Shabbos* arrives and he wishes to detach**

---

21. *Mechilta*, cited in *Rashi* on *Shmos* 20:9; **the Alter Rebbe’s *Shulchan Aruch*, sec. 306:21.**

himself from business matters for at least that one **day,** he will find it difficult. Despite his desire **to occupy himself in Torah study and prayer, "to gaze upon the glory of the King,"[22] various extraneous thoughts will enter his mind.** Not only will these include **thoughts of the matters that occupy him throughout the week,** but also **thoughts that are entirely foreign to him** will enter his mind. "**The wicked ones will disturb him."[23] Since he has opened a door** to worldly thoughts, **when a door is opened,** all sorts of thoughts will **force their way in. Consequently, he cannot maintain** a ***Shabbos***-like state of mind.

By contrast, when a person views the **six days** during which he works with the approach of ***tei'aseh melachah*** – that it is as if the work is carried out **as a matter of course – then the seventh day will be** "a ***Shabbos* of complete rest." The light of *Shabbos* will illuminate him.**

Moreover, the verse uses the phrase ***Shabbos Shabbason*** – mentioning ***Shabbos* twice. A person who** approaches his affairs in a manner of *tei'aseh melachah* **even during the week** – in other words as if **his work is carried out as a matter of course – is** already **on the level of *Shabbos* during the week.[24] When *Shabbos* arrives, he experiences an additional measure of holiness – *Shabbos Shabbason*** – a twofold *Shabbos*. (**This resolves the third question** raised in section 1).

The above concepts **also resolve the second question** raised there. **The** primary intent of the verse **is not** to convey **the *mitzvah*** to observe ***Shabbos*** – for this had already been commanded – **but** to teach us **the mindset with which to approach *Shabbos*.**

דָּעם טָאג, לְכָל הַפָּחוֹת, פּוּן דָּעם עֶסֶק אוּן טָאן אִין תּוֹרָה וּתְפִלָּה, לְאִסְתַּכָּלָא בִּיקָרָא דְמַלְכָּא, פַּאלְן אִים אַרַיין פַּארְשִׁידֶענֶע מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת, סַיי דִי מַחֲשָׁבוֹת אִין וֶועלְכֶע עֶר לִיגְט דִי גַאנְצֶע וָואךְ, אוּן נָאךְ מֶערֶער, עֶס פַּאלְן אִים אַרַיין אוֹיךְ אַוֶועלְכֶע מַחֲשָׁבוֹת צוּ וֶועלְכֶע עֶר אִיז נִיט שַׁיָיךְ כְּלַל. חַיְבָא מְבַלְבְּלִין לֵיהּ. וָוארוּם וויבַאלְד עֶר הָאט גֶעעֶפְנְט אַ טִיר, אִיז אַז מָען עֶפְנְט אַ טִיר שְׁפָּארְט מָען זִיךְ אַהִין. בְּמֵילָא קֶען עֶר נִיט הַאלְטֶן בַּיי שַׁבָּת.

אוֹיבּ אָבֶּער אַז שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה (בְּדֶרֶךְ מְמֵילָא), דַאן אִיז וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן. עֶס לַייכְט אִים דָּער אוֹר פּוּן שַׁבָּת. אוּן נָאךְ מֶערֶער, שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן, צְווֵיי מָאל שַׁבָּת, וָוארוּם דָּער וָואס אוֹיךְ אִינְמִיטֶן וָואךְ אִיז בַּיי אִים תֵּעָשֶׂה בְּדֶרֶךְ מְמֵילָא, אִיז עֶר אוֹיךְ אִינְמִיטֶן וָואךְ בְּבְחִינַת שַׁבָּת״א, אוּן בְּשַׁעַת עֶס קוּמְט שַׁבָּת וֶועְרְט בַּיי אִים אַ תּוֹסֶפֶת קְדוּשָׁה, שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן (וָואס דָּערְמִיט וֶועְרְט פַּארְעֶנְטְפֶּערְט דִי דְרִיטֶע קַשְׁיָא).

אוּן לוֹיט דָּעם וֶועט פַּארְעֶנְטְפֶּערְט וֶועְרֶן אוֹיךְ דִי צְווֵייטֶע קַשְׁיָא, וָוארוּם דָּא אִיז נִיט דָּער צִיווּי אוֹיף שַׁבָּת, נָאר וִוי אַזוֹי זָאל מָען צוּקוּמֶען צוּ שַׁבָּת.

Identifying the True Profit Engine

5. On this basis, we can also understand the fourth question raised in section 1 – **the connec-**

ה. לוֹיט דָּעם וֶועט מָען אוֹיךְ פַּארְשְׁטֵיין דִי שַׁייכוּת פּוּן וַיַּקְהֵל

22. Cf. *Zohar,* Vol. I, p. 199a, Vol. II, p. 247b, Vol. III, p. 13a.

23. See *Derech Chayim,* ch. 3; *Zohar*, Vol. 1, p. 218b, Vol. 3, p. 123a.

24. See *Shabbos* 119a; *Zohar,* Vol. III, p. 29a; *Tikkunei Zohar, tikkun* 21 (p. 46a), which equate a Torah scholar with *Shabbos*.

מֹשֶׁה גו' שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה צוּ מָחֳרַת יוֹם כִּפּוּרִים, אַז דָּאס אִיז דָּער סֵדֶר הַתִּיקּוּן אוֹיפְן חֵטְא הָעֵגֶל.

וָועגְן חֵטְא עֵבוֹדָה זָרָה זָאגְט דָּער רַמְבַּ"ם[23] אַז דָּאס אִיז גֶעקוּמֶען מִצַּד דֶּעם וָואס דִּי הַשְׁפָּעָה מִלְמַעְלָה גֶייט דוּרְךְ דּוּרְךְ כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אַזוֹי וִוי עָס שְׁטֶייט[24] וּמִמֶּגֶד תְּבוּאוֹת שֶׁמֶשׁ גו'. אִיז הֲגַם זַיי זַיינֶען אוֹיךְ מוֹדֶה אַז דִּי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת זַיינֶען נָאר מְמוּצָעִים, אָבֶּער פּוּנְדֶעסְטְווֶעגֶן קָרוּ לֵיהּ אֱלָקָא דֶאֱלָקַיָּא, זַיי זַיינֶען מַחְשִׁיב אוֹיךְ דִּי מְמוּצָעִים. דָּער אֱמֶת אָבֶּער אִיז אַז מֶען טָאר זַיי נִיט דִינֶען, וְוַיְיל זַיי זַיינֶען נָאר כְּגַרְזֶן בְּיַד הַחוֹצֵב.

אִין חֲסִידוּת[25] וְוערְט דָערְקלֶערְט, אַז בְּדַקּוּת יוֹתֵר, אִין אַן אֵיידֶעלְעֶרְן אוֹפֶן אִיז דָּער לִיגְן מִיט הִשְׁתַּדְּלוּת אוּן תַּחְבּוּלוֹת אִין עֵסֶק אוֹיךְ אַן עִנְיָן פּוּן עֲבוֹדָה זָרָה חַס וְשָׁלוֹם, וְוַיְיל דָּאס קוּמְט פּוּן דֶּעם וָואס מֶען הַאלְט דֶּעם עֵסֶק, דֶּעם מְמוּצָע, פַּאר אַ חֶשִׁיבוּת אוּן טַיְיעֶרקֵייט, כָּאטשׁ עֶר גְלוֹיבְט אַז וּבֵרַכְךָ הֲוָיָ' אֱלֶקֶיךָ גו', פּוּנְדֶעסְטְווֶעגֶן אִיז עֶר מַחְשִׁיב אוּן הַאלְט טַיְיעֶר דֶּעם עֵסֶק, אוּן דָּערְפַּאר לֵייגְט עֶר זִיךְ אַרַיין אִין דֶּעם מִיט זַיין שֵׂכֶל, וָואס דָּאס אִיז דּוגְמַת הִשְׁתַּחֲוָאָה, הַרְכָּנַת הָרֹאשׁ, עֶר בּוֹיגְט אַיין דִי קָאפּ צוּ דֶּעם. אוּן נָאךְ עֶרְגֶער, וָואס הַרְכָּנַת הָרֹאשׁ אִיז נָאר בְּגַשְׁמִיּוּת, אוּן דָּא לֵייגְט עֶר דָּאךְ אַרַיין זַיין קָאפּ בְּרוּחָנִיּוּת, זַיין שֵׂכֶל, אִין דֶּעם מְמוּצָע, וְוַיְיל עֶר הַאלְט עָס פַּאר אַ חֶשִׁיבוּת[26].

tion between the passage, **"And Moshe gathered... six days work shall be performed," and the day after Yom Kippur** – i.e., that this passage **is** teaching **the process for rectifying the sin of the** Golden **Calf.**

Rambam[25] **explains that idol worship arose because** people recognized that **Divine influence flows through the stars and constellations, as it is written,**[26] **"And with the sweetness of the sun's produce...." True, they acknowledged that the stars and constellations are merely intermediaries. Nevertheless, they also ascribed power to these intermediaries,** maintaining that although G-d is **"the G-d of gods,"**[27] the intermediaries possess a certain importance and they considered them as deities for that reason. **In truth, however, it is forbidden to serve the** intermediaries, **for they are merely like "an ax in the hand of the chopper,"**[28] possessing no independent authority or will of their own.

Chassidus[29] **explains that being excessively involved in business with** great **effort and schemes can – in a more subtle and refined sense – also be a form of idol worship.** The person **attributes importance to the business – the intermediary – and holds it dear because he views it as the source** of his livelihood. **True, he believes that** the ultimate source of his livelihood is G-d's kindness, as the verse states,[12] **"G-d your L-rd will bless you** in all that you do." **Nevertheless, he attributes importance to the business** itself **and values it. Therefore, he invests his intellect in it,** subordinating his mind and devising different schemes to increase his profits. This **resembles bowing, lowering his head** in service. **Moreover,** his dedication to his business can be considered even **worse** than actually **bowing his head. That is merely a physical act, while here** he is doing much more. **He is investing his spiritual** potential, **his mind, in the intermediary** (his business), **because he considers it significant.**[30]

---

25. ***Hilchos Avodas Kochavim U'Mazalos* 1:1.**

26. ***Devarim* 33:14.**

27. Cf. *Daniel* 2:47. See *Menachos* 110a; *Tanya,* ch. 24.

28. Cf. *Yeshayahu* 10:15. See *Likkutei Torah, Bamidbar*, p. 43b, *et al.*

29. See ***Likkutei Torah, Vayikra,* p. 27c, and the *maamar* entitled *Mayim Rabbim,* 5717.**

30. See also ***Likkutei Sichos,* Vol. 1, p. 183.**

דאס הייסט, אז דער ענין פון ששת ימים תעשה (מיט א פתח"ת) מלאכה בהתעסקות, קומט מצד דעם וואס ער איז מחשיב דעם עסק. אבער בשעת בייא אים לייגט זיך אפ דער אמת אז דאס איז נאר כגרזן ביד החוצב, דאן ליגט ער ניט ראשו ורובו אין דעם עסק, און ער פירט זיך אין דעם סדר פון תעשה בדרך ממילא.

In other words, such a person is acting as if the verse commanded, "**Six days you shall perform work,**" as if ***ta'aseh*** was written (**with a *patach***)**,** implying that he must actively **engage in work** and invest great **effort** in it. The source of his error is that **he attributes significance to the business** as an entity in its own right. **However, when one recognizes the truth – that** his business **is merely like "an ax in the hand of the chopper" – then he will not invest himself** fully **in** his **business.** Instead, **he will** let matters proceed **on their own, adopting the mode of conduct** implied by the term ***tei'aseh*.**

לויט דעם וועט מען פארשטיין נאך אַ טעם אויף דעם וואס די דערמאנטע הנהגה איז תעשה בדרך ממילא, ווייל בייא אים לייגט זיך אפ אין זיין שכל, אז ניט דער עסק גיט אים פרנסה, נאר אז דורכן עסק הָאט ער פרנסה פון דעם "וברכך הוי' אלקיך" בדרך ממילא.

This does not mean that a person should not involve himself at all in his work. On the contrary, he should invest the effort necessary – but no more. He should labor (*yegi'a*) at his profession, but do so with the trust that his sustenance is being granted by G-d and will come to him *bederech memeilah,* as a matter of course.

Based on this explanation, **we can understand a second reason why the above-mentioned conduct is** referred to as ***tei'aseh*** – that the work proceeds **as a matter of course:**

און לויט דעם איז אויך פארשטאנדיק די שייכות פון ויקהל משה צו דעם מחרת יום כפור, וואורום דער סדר התיקון, ועקירת חטא עבודה זרה איז - ששת ימים תעשה מלאכה בדרך ממילא.

Since the person consciously recognizes that it is not his business nor his professional acumen **that provides him with a livelihood, but rather his business** is merely a conduit through which **he receives his livelihood from G-d's blessings,** it is as if his sustenance is being granted **as a natural consequence** of G-d's blessings.

Similarly, **this** explanation enables us to **understand the connection** between the passage, "**Moshe gathered…,**" with its emphasis on the realization that our sustenance is being granted from Above as a natural consequence of G-d's blessings, **and** the day on which it was delivered, **the day after Yom Kippur.** On Yom Kippur, atonement was granted for the sin of the Golden Calf, the archetype of the sin of worshiping false deities. **The process of rectifying and uprooting** even the subtle aspects of **the worship of false deities** involves conducting oneself in a mode of ***tei'aseh*** – recognizing that one's work is being carried out **as a matter of course,** as it were.

Acting for His Sake

ו. דער דערמאנטער ענין פון "יגעת בדרך

6. The above-mentioned concept of fusing **laboring** (***yegi'a***) with ***bederech memeilah*** – being mindful that success is

granted as a natural consequence of G-d's blessings – **exists in a higher form as well, not** only **in business matters involving material things, but** also **in Divine service. In this** sphere **as well,** conducting oneself in the mode of ***tei'aseh*** – that one's work is accomplished **as a matter of course – serves as a rectification for the sin of the** Golden **Calf.**

To explain: The *Mishnah*[31] *teaches,* "Do not be like servants who serve their master in order to receive a reward." There is an approach to Divine service where one studies the Torah and fulfills its *mitzvos* because he experiences pleasure in it – he feels delight, pleasantness, **and sweetness in doing so. This is called** "serving **in order to receive a reward."** However, **the ultimate goal of Divine service is** to serve G-d **"not for the sake of receiving a reward" – meaning, not because of the pleasure** one derives, **but out of the acceptance of the yoke of Heaven, because he desires to fulfill** G-d's **sublime will.**

For this reason, it is called "laboring" (***yegi'a***), but also **as "a matter of course"** (***bederech memeilah***). **It is called laboring since it** is wearying for a person to do anything when he **is not motivated by his own pleasure and enjoyment, as explained above.**

And yet, **it is considered "as a matter of course,"** because his success results from Divine assistance. **When** a person's **Divine service is motivated by** his own **feeling, pleasure, and the like, he might err at times and attribute his accomplishments to his "own power and might."**[32] He believes that **because he possesses** fine **talents and positive character traits, he is able to study the Torah, give charity (which encompasses all *mitzvos*), and so on.** This is ***ta'aseh*** **(with a *patach*),** working on one's own. **However, when a person is motivated by the acceptance of the yoke** of Heaven, **he perceives the truth – that** his success **does not come about because of his own**

מִמֵּילָא" אִיז פַאראַן אוֹיךְ אִין אַ הֶעכֶערְן אוֹפֶן, נִיט אִין דֶעם עֵסֶק בִּדְבָרִים הַגַּשְׁמִיִּים, נָאר אִין עֲבוֹדַת הֲוָיָ'. אוּן אוֹיךְ אִין דֶעם אִיז דֶער תֵּעָשֶׂה בְּדֶרֶךְ מִמֵּילָא אַ תִּיקּוּן אוֹיפְן חֵטְא הָעֵגֶל.

דִי דֶערְקְלֶערוּנְג דֶערְפוּן:

דִי מִשְׁנָה זָאגְט[טז], אַל תִּהְיוּ כַּעֲבָדִים הַמְשַׁמְּשִׁין אֶת הָרַב עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרַס. עֶס אִיז פַאראַן אַן אוֹפֶן אִין עֲבוֹדַת הֲוָיָ', אַז דָאס וּוָאס עֶר לֶערְנְט תּוֹרָה אוּן מְקַיֵּים מִצְוֹת אִיז וַוַיְיל עֶר פִילְט אַ גֶעשְׁמַאק אִין דֶעם, עֶר פִילְט אַ נוֹעַם עֲרֵיבוּת וּמְתִיקוּת אִין תּוֹרָה וּמִצְוֹת. דָאס וּוֶערְט אָנְגֶערוּפְן עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרַס. דֶער תַּכְלִית הָעֲבוֹדָה אִיז, שֶׁלֹּא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרַס, דָאס הֵייסְט נִיט מִצַּד דֶעם גֶעשְׁמַאק, נָאר מִצַּד קַבָּלַת עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, וּוָאס עֶר וּוִיל אוֹיסְפִירְן דֶעם רָצוֹן הָעֶלְיוֹן.

אוּן מִצַּד דֶעם הֵייסְט עֶס "יְגִיעָה בְּדֶרֶךְ מִמֵּילָא".

"יְגִיעָה": וּוִיבַּאלְד עֶר טוּט עֶס נִיט מִצַּד זַיְין גֶעשְׁמַאק וְתַעֲנוּג, אִיז דָאס אַן עִנְיָן פוּן יְגִיעָה - כַּנַּ"ל.

"בְּדֶרֶךְ מִמֵּילָא": בְּשַׁעַת דִי עֲבוֹדָה אִיז מִצַּד הַהֶרְגֵּשׁ וְהָעוֹנֶג כו' קֶען עֶר אַמָאל אַ טָעוּת הָאבְּן אוּן מֵיינֶען אַז עֶר טוּט עֶס בְּכֹחוֹ וְעֹצֶם יָדוֹ, מִצַּד דֶעם וּוָאס עֶר הָאט גוּטֶע כִּשְׁרוֹנוֹת אוּן גוּטֶע מִדּוֹת לֶערְנְט עֶר תּוֹרָה אוּן עֶר גִיט צְדָקָה וכו' (כְּלָלוּת הַמִּצְוֹת) - תַּעֲשֶׂה (בְּפַתָּ"ח). בְּשַׁעַת אָבֶּער עֶר טוּט עֶס מִצַּד קַבָּלַת עֹל, דַאן הֶערְט עֶר דֶעם אֱמֶת אַז דָאס אִיז

31. *Avos* 1:3.

32. Cf. *Devarim* 8:17.

power, but through Divine assistance – *tei'aseh* (with a *tzeirei*). His achievements come about as a matter of course.

Our Sages[33] **teach, "Make an opening for Me [even as small] as that of a needle point and I will make an opening for you as [wide as] the opening to the entrance hall [of the *Beis HaMikdash*]."** In other words, **what man has to do is no more than** to create an opening – even one as **small as a needle point. However, the fundamental achievement results** from assistance **from Above;** in the words of the Midrash, "***I* will make an opening."**

Moreover, even the preparations to fulfill the *mitzvos* come from G-d. Thus, commenting **on the verse,**[34] **"Who has preceded Me that I should repay him?", our Sages**[35] **ask, "Was there anyone who made a guardrail before I gave him a roof? … Who made *tzitzis* before I gave him a garment?"**

For this reason, such efforts are considered as if they came "as a matter of course (*bederech memeilah*)." As mentioned **in the second interpretation** of "as a matter of course"[36] given **regarding material matters – the person feels that the work is not being accomplished through his own efforts; his labor is merely a conduit and a medium** that G-d will expand as He promised, **"I will make an opening."** His success is therefore considered as if **it were accomplished as a matter of course.**

ניט בכֹּחַ עַצְמוֹ, נאָר מִצַּד סְיִעְתָּא דִשְׁמַיָּא - תֵּעָשֶׂה (בְּצֵירֵ"י).

אַזוֹי ווִי דָּער מַאֲמַר רַז"ל[ח] פְּתַחוּ לִי כְּחוּדָהּ שֶׁל מַחַט וַאֲנִי אֶפְתַּח לָכֶם כְּפִתְחוֹ שֶׁל אוּלָם, אַז דָּאס ווָאס דָּער מָשָׁל טוט איז מָער ניט ווִי כְּחוּדָהּ שֶׁל מַחַט - אַ קְלֵיינָע עֶפְּענונְג פוּן אַ נָאדֶל, - אוּן דָּער עִיקָּר קוּמְט מִצַּד מִלְמַעְלָה - וַאֲנִי אֶפְתַּח.

נָאךְ מָעֲרָער, אוֹיךְ דִי הֲכָנָה צוּ קִיּוּם הַמִּצְוֹת קוּמְט פוּן דָּעם אוּיבֶּערְשְׂטֶן, לוֹיטְן מַאֲמַר רַז"ל עַל פָּסוּק מִי הִקְדִּימַנִי וַאֲשַׁלֵּם, מִי עָשָׂה לִי מַעֲקֶה עַד שֶׁלֹּא נָתַתִּי לוֹ גַּג כו' מִי עָשָׂה לִי צִיצִית עַד שֶׁלֹּא נָתַתִּי לוֹ טַלִּית וכו'[ט].

אוּן דֶּערְפַאר הַייסְט עָס בְּדֶרֶךְ מְמֵילָא (עַל דֶּרֶךְ הַנַּ"ל, בְּגַשְׁמִיּוּת, בְּפֵירוּשׁ הַב'), ווָארוּם עָר פִילְט אַז ניט מִצַּד זַיִין אַרְבָּעט הָאבֶּן זִיךְ אוֹיפְגֶעטָאן אַלֶּע עִנְיָנִים, נָאר אַז זַיִין אַרְבָּעט איז מָער ניט ווִי אַ כְּלִי אוּן אַ צִינוֹר צוּ דָּעם וַאֲנִי אֶפְתַּח, עָס טוּט זִיךְ אוֹיךְ בְּדֶרֶךְ מְמֵילָא.

Correcting Adam's Sin

7. As mentioned earlier, fusing **laboring (*yegi'a*)** with ***bederech memeilah*** – that success is granted from Above as a matter of course – **in** one's **spiritual matters also serves as a rectification for the sin of the** Golden **Calf.**

ז. ווִי גֶעזָאגְט פְרִיעֶר, אִיז אוֹיךְ דָּער עִנְיָן פוּן יְגִיעָה בְּדֶרֶךְ מְמֵילָא אִין רוּחָנִיּוּת אַ תִּיקּוּן אוֹיף חֵטְא הָעֵגֶל.

---

33. This wording **is cited in several sources in *Chassidus*. As of yet,** however, **research is still necessary regarding the** exact **source. *Likkutei Torah, Bamidbar,* p. 55a cites variant versions** of the quote **from *Shir HaShirim Rabbah* on the verse** (*Shir HaShirim* 5:2), **"I am asleep…,"** that are found **in *Yalkut Shimoni* on the verse and in the *Zohar,* Vol. III, p. 95a.** In *Likkutei Torah,* the Alter Rebbe **concludes, "Another source states, 'I will make an opening for you as [wide as] the opening to the entrance hall [of the *Beis HaMikdash*].'"** The Alter Rebbe proceeds to **expound upon the** latter **version specifically. See also *Pesikta Rabasi,* ch. 15, and the *Pesikta D'Rav Kahana, Parshas HaChodesh.***

34. ***Iyov* 41:3.**

35. ***Vayikra Rabbah* 27:2.**

36. See the end of sec. 5.

וועט מען עס פארשטיין לויט ווי עס איז באוואוסט אז דער חטא העגל איז דער זעלבער ענין פון חטא עץ הדעת, כמאמר רז"ל אז בשעת חטא עץ הדעת ירדה זוהמא לעולם, ובשעת מתן תורה פסקה זוהמתן, ובשעת חטא העגל חזרה[ט].

דער ענין פון חטא עץ הדעת איז דאך באוואוסט אז דאס איז דער ענין פון הרגש, פילן זיך, אזוי ווי עס שטייט ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים, מען דערפילט דעם געשמאק[כ], איז דער תיקון אויף דעם - "יגיעה בדרך ממילא". אנשטאט דעם, וואס עס איז געווען מצד הרגש, דארף זיין יגיעה - קבלת עול; און אנשטאט דעם, וואס ער האט געמיינט אז בכחו ועצם ידו עשה את החיל הזה, דארף זיין בדרך ממילא.

This can be understood based on the well-known concept that the sin of the Golden **Calf parallels the sin of the Tree of Knowledge. As our Sages**[37] **explain, at the time of the sin of the Tree of Knowledge, spiritual impurity descended into the world. At the time of the Giving of the Torah, this impurity ceased, but it returned at the time of the sin of the** Golden **Calf.**

As is well known, the sin of the Tree of Knowledge revolved around **feelings of self,**[38] **as** reflected by **the verse,**[39] **"The woman saw that the tree was pleasant to eat and desirable to the eyes."** The sin resulted in a focus on **feelings of** personal **pleasure.**

The rectification for this is to combine **laboring (*yegi'a*)** with ***bederech memeilah,*** recognizing that one's work is being accomplished **as a matter of course,** as it were.

Instead of acting **out of self-awareness, there must be labor;** a person's Divine service must be motivated by **the acceptance of the yoke** of Heaven. **And instead of thinking that "my own power and the might of my own hand achieved all this wealth,"** one should be conscious of the assistance he is being granted from Above. As a result, it will be as if his work is being accomplished **as a matter of course.**

Establishing Unity

ח. לויט דעם אלעמען וועט מען אויך פארשטיין וואס עד זאגט אין פסוק ויקהל משה את כל עדת בני ישראל גו', און ניט, ווי געווינלעך, ויאמר גו'.

אזוי ווי עס איז געווען מחרת יום כפור, דער ענין פון כפור אויפן עגל וואס האט מחזיר געווען זוהמא פון חטא עץ הדעת, און מען האט געדארפט

8. Based on all the above concepts, we can also understand why this passage begins in a different manner than usual, opening with, **"Moshe gathered the entire congregation of the Children of Israel...," rather than with the common phrase, "And** Moshe **said...."**

It was the day after Yom Kippur. Atonement had been granted for the sin of the Golden **Calf, which brought back the spiritual impurity of the sin of the Tree of Knowledge.** Moshe and the Jewish people **had** the responsibility **to bring the world back to its state**

---

37. ***Shabbos* 146a; *Zohar,* Vol. I, p. 52b. See *Likkutei Sichos,* Vol. 1, p. 163.**

38. **See the *maamar* entitled *Basi LeGani,* 5710, sec. 5.** See also *Torah Or,* p. 5d; *Toras Chayim, Bereishis,* p. 30c-d, *Sefer HaMaamarim 5677,* p. 89ff.

39. ***Bereishis* 3:6.**

before the sin, when **"the world was created in its fullness,"**[40] a world that reflected G-dliness. As indicated by the phrase,[41] **"one nation on the earth," [the Jews'] ultimate purpose lies in making the world a *reshus hayachid,*** a term meaning "a private domain" within the context of *halachah*, but literally meaning, the "domain of He who is singularly unique." In other words, the world was created to be **"a dwelling for G-d in this lowly realm,"**[42] **specifically** encompassing **material matters** so that **they become a dwelling for His Oneness and Essence. For this purpose, "Moshe gathered" – he united all matters,** bonding them to G-d, **the True Unity.**

After stating that Moshe gathered "the entire congregation of Israel," the beginning of the passage continues, "These are the things that G-d commanded to do: Six days work shall be performed; the seventh day shall be holy to you, a *Shabbos* of complete rest (*Shabbos Shabbason*)… in all your dwelling places."

As explained in Kabbalah,[43] **all** existence **is divided into three** categories, ***olam*** **("space"),** ***shanah*** **("time,") and** ***nefesh*** **("soul"). Therefore, the verse mentions all these three aspects:** The phrases **"These are the things"** – which alludes to **the thirty-nine categories of work** forbidden on *Shabbos*[44] **including all worldly matters** – and **"in all your dwelling places" refer to the dimension of space as a whole. "The entire congregation of the Children of Israel" encompasses** the dimension of **soul as a whole.** And **"Six days work shall be performed; the seventh day is a *Shabbos* of complete rest (*Shabbos Shabbason*)" includes** the dimension of **time as a whole.**

Our world is characterized by separation; every created being is a distinct entity. The potential to **unite all these** diverse **entities** bonding them to G-d, **the True Unity, is** generated by **Moshe's power. Moshe's** soul emanated **from the "first cycle,"**[45] a spiritual level **loftier than the chainlike order of worlds** that defines our framework of existence. Because of the lofty level of nullification

פּוֹעֵל׳ן אִין וּוֶעלְט זִי זָאל זַיְין וּוִי פַאר דֶעם חֵטְא, וּוָארוּם עוֹלָם עַל מִילּוּאוֹ נִבְרָא, וּוָאס תַּכְלִית הַכַּוָּנָה אִיז דָאךְ גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ, עֶס זָאל זַיְין אַ רְשׁוּת הַיָּחִיד, אַ דִּירָה לוֹ יִתְבָּרֵךְ בַּתַּחְתּוֹנִים, אִין דְּבָרִים גַּשְׁמִיִּים דַּוְקָא, אוּן זֵיי זָאלְן זַיְין אַ דִירָה צוּ אַחְדּוּתוֹ וְעַצְמוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אִיז אוֹיף דֶעם גֶעוּוֶען וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה, עֶר הָאט צוּזַאמֶענְגֶעקְלִיבְּן אַלֶע עִנְיָנִים לְאַחְדּוּת הָאֲמִתִּי.

אוּן אַזוֹי וּוִי אַלֶע עִנְיָנִים זַיְינֶען דָאךְ אַיְינגֶעטֵיילְט אִין דְּרַיי דַרְגּוֹת - עוֹלָם שָׁנָה נֶפֶשׁ, דֶערְפַאר רֶעכְנְט עֶר אוֹיס אִין פָּסוּק דִי אַלֶע דְּרַיי עִנְיָנִים: אֵלֶּה הַדְּבָרִים, ל״ט מְלָאכוֹת[כא] (כּוֹלֵל כָּל עִנְיָנֵי הָעוֹלָם) בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם - כְּלָלוּת פּוּן מָקוֹם, עוֹלָם. כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - כְּלָלוּת פּוּן נֶפֶשׁ. שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן - כְּלָלוּת פּוּן זְמַן.

צוּנוֹיפְקְלַיְיבְּן דִי אַלֶע עִנְיָנִים צוּם אַחְדּוּת הָאֲמִתִּי אִיז בְּכֹחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה. וּוָארוּם מֹשֶׁה אִיז מִשְּׁמִטָּה רִאשׁוֹנָה[כב], לְמַעְלָה מֵהִשְׁתַּלְשְׁלוּת, דֶערְפַאר אִיז

40. See *Bereishis Rabbah* 12:6, 14:7.

41. *II Shmuel* 7:23.

42. *Tanya,* ch. 36, based on *Midrash Tanchuma, Parshas Naso,* sec. 16.

43. *Sefer Yetzirah,* ch. 6.

44. ***Shabbos* 70a.**

45. ***Torah Or,* p. 51d.**

בְּכֹחוֹ צוּנוֹיפְקְלַיְיבֶּן אַלֶע עִנְיָנִים צוּם אַחְדּוּת הָאֱמֶתִּי. אוּן דָאס זֶעלְבֶּע אִיז אוֹיךְ בְּכֹחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה וָואס גֶעפִּינְט זִיךְ אִין יֶעדֶן אִידֶן (לוֹיט וִוי עֶס ווֶערְט דֶערְקְלֶערְט אִין תַּנְיָא[43] בְּעָנְיַן אִין לְגַבֵּי מֹשֶׁה מִלְתָא זוּטַרְתִּי הִיא).

וָואס דוּרְךְ דֶער עֲבוֹדָה ווֶערְט אוֹיסְגֶעפִּירְט דִי תַּכְלִית הַכַּוָּנָה פּוּן דֶער בְּרִיאָה, אַז עֶס ווֶערְט אַזוֹי וִוי פַּאר דֶעם חֵטְא וָואס עוֹלָם עַל מִילּוּאוֹ נִבְרָא, וָואס דִי שְׁלֵימוּת פּוּן דֶעם בְּגָלוּי ווֶעט זַיין לֶעָתִיד, אוּן וִוי דֶער מַאֲמַר רַז"ל סָמַךְ שַׁבָּת לִמְלָאכֶת הַמִּשְׁכָּן, אַז דוּרְךְ דֶער עֲבוֹדָה ווֶעט זַיין בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ.

(מתוך מאמר ד"ה ויקהל, תשי"ב)

(*bittul*) that characterized that spiritual level, **he had the power to unite all** the diverse **entities** within our world, bonding them to G-d, **the True Unity. Within every Jew, there is** a spark of **Moshe,** for which reason even spiritual tasks that others might consider daunting are, **as explained in *Tanya*,**[46] **"a small matter,"** not only **for Moshe,** but for every Jew. **This also holds true** regarding the mission to establish unity within the world.

This Divine service accomplishes the ultimate purpose of creation. Just as before the sin, when "the world was created in its fullness," a similar – and even more **consummate** fullness – **will be revealed in the Ultimate Future.** This is alluded to in **our Sages'**[47] **teaching that "[the Torah] placed [the laws of] *Shabbos* adjacent to [those of] the construction of the Sanctuary,"** indicating **that our Divine service** of living in a *Shabbos*-like manner **will lead to the building of the Third *Beis HaMikdash* speedily in our days.**

---

46. Ch. 42, based on *Berachos* 33b.

47. See *Rashi, Shabbos* 49b, *et al.*

א) מכילתא יתרו פרשה ב. זהר ח"ב קצה, א.
ב) זע במפרשי התורה על הכתוב.
ג) תהלים קכח, ב. זע לקו"ש ח"א עמוד 62.
ד) לקוטי תורה שלח מב, ד. ועוד.
ה) אבות פ"ד מ"א. ברכות ח, א.
ו) זע חגיגה ה, ב. להעיר מאגרת הקדש סימן כ"ד.
ז) זע ד"ה קרוב ה' תר"ץ (סה"מ קונטרסים ח"א קה, ב).
ח) מכילתא - הובאה בדרשות ר' יהושע אבן שועב פרשת וישב, ובספר מנחה בלולה. ובמכילתא דרשב"י: כשם שנצטוו ישראל על מצות עשה של שבת כך נצטוו על המלאכה. ועל פי זה מובן בפשיטות מאמר רז"ל בראשית רבה פט"ז (ופליג בזה על הספרי עקב על הפסוק ולעבדו בכל לבבכם). וראה גם כן אבות דרבי נתן פי"א. רמב"ן ויקרא כה, ג. קונטרס ומעין מאמר י"ט. - ועל פי זה מיושב לשון רשאין בחולין (נד, ב. וראה שם רש"י ותוספות).
ט) שולחן ערוך אדמו"ר הזקן סימן ש"ז סעיף כא.
י) זע דרך חיים פ"ג.
יא) זע שבת קיט, א. זהר ח"ג כט, א. תקוני זהר תקון כ"א (מו, א).
יב) הלכות עכו"ם פ"א ה"א.
יג) דברים לג, יד.
יד) זע לקוטי תורה אחרי כז, ג. ד"ה מים רבים תשי"ז.
טו) זע אויך לקו"ש ח"א עמוד 183.
טז) אבות פ"א מ"ג.
יז) הובא בכמה מקומות בדא"ח. ולעת עתה צריך עיון מקומו. - בלקוטי תורה קרח (נה, א) מביא גירסא אחרת בשיר השירים רבה על פסוק אני ישנה, בילקוט שמעוני שם, בזהר ח"ג צה, א. ומסיים: ובמקום אחר אמרו ואני אפתח לכם כפתחו של אולם. ומפרש גירסא זו דוקא. - וראה גם כן פסיקתא רבתי פט"ו. פסיקתא דרב כהנא פרשת החודש.
יח) איוב מא, ג. ויקרא רבה כז, ב.
יט) שבת קמו, א. זהר ח"א נב, ב. זע לקו"ש ח"א עמוד 163.
כ) בראשית ג, ו. זע ד"ה באתי לגני תש"י (קונטרס עד) פ"ה.
כא) שבת ע, א.
כב) תורה אור נא, ד.
כג) פמ"ב.

VAYAKHEL II | ויקהל ב

Adapted from a *sichah* delivered on Purim, 5718 (1958)

Introduction

The Prophet Yeshayahu[1] declares, "The entire world is filled with His glory," and *Kabbalah*[2] teaches, "There is no place devoid of Him." These statements present us with a profound paradox: If G-d's presence permeates all of existence, why did He command us to construct a Sanctuary as a specific place where "I will dwell"?[3]

Without directly asking that question, the Rebbe clarifies the answer in the *sichah* that follows, explaining how the Sanctuary serves as a model that teaches us how to transform every aspect of our lives – even our most mundane activities – into a dwelling place for G-d. He explains how the work involved in constructing the Sanctuary provides the template for all human labor, showing us how our daily activities can become part of building a dwelling place for G-d in this world.

---

1. *Yeshayahu* 6:3.

2. *Tikkunei Zohar,* p. 122b.

3. *Shmos* 25:8.

How We Construct a Sanctuary for G-d

Why We Perform Work

1. The Talmud[1] **derives the 39 categories of labor which are forbidden on *Shabbos* from the verse** in our Torah reading, which begins,[2] **"These are the words...." Our Sages**[3] **explain that the type of labor that was** performed **in** the construction of **the Sanctuary is considered labor that is prohibited on *Shabbos*.**

The fact **that these 39 categories of** forbidden **labor are derived from the labors** performed in constructing **the Sanctuary leads to the understanding that these 39 categories** – which are archetypes for all the types of work we perform – **are** integrally **connected with the work** necessary to build **the Sanctuary.**

As is well known, all the teachings of the Torah do not reflect mere chance relationships (Heaven forbid). Instead, when a law or concept is derived from a seemingly unconnected source, **the source and the concept thus derived are intrinsically one.**

In this instance, **the connection is twofold:**

a) The 39 categories of labor forbidden on *Shabbos* **are rooted in the labors** necessary to construct **the Sanctuary. In other words, all** the types of **work** that exist are sourced in and, in a spiritual sense, **descend** in a chain-like process **from the labors** through which **the Sanctuary** was built.

b) Therefore, the aim and purpose of all types of **work, including labor** that does not directly involve a *mitzvah* **is – as** reflected by **the verse,**[4] **"Know Him in all your ways" – to fashion a Sanctuary and dwelling place for G-d through them.**

א. פּוּן פָּסוּק אֵלֶּה הַדְּבָרִים גו׳ לֶערְנְט אָפּ דִי גְמָרָא דִי ל״ט מְלָאכוֹת וָועלְכֶע זַיְינֶען אָסוּר אוּם שַׁבָּת. אוּן דִי גְמָרָא[בי] זָאגְט, מְלָאכָה דַהֲוַאי בְּמִשְׁכָּן הֲוַאי מְלָאכָה – אַ מְלָאכָה וָואס אִיז גֶעווֶען אִין מִשְׁכָּן הַיְינְט אַ מְלָאכָה אוּן זִי אִיז אָסוּר אוּם שַׁבָּת.

פּוּן דֶעם וָואס דִי ל״ט מְלָאכוֹת לֶערְנְט מֶען אָפּ פּוּן דִי מְלָאכוֹת הַמִּשְׁכָּן אִיז דָאךְ פַּארְשְׁטַאנְדִיק אַז דִי ל״ט מְלָאכוֹת זַיְינֶען פַּארְבּוּנְדֶן מִיט דִי מְלָאכוֹת הַמִּשְׁכָּן.

עֶס אִיז דָאךְ בַּאוואוּסְט, אַז יֶעדֶער לִימּוּד אִין תּוֹרָה אִיז נִיט צוּפָעלִיק חַס וְשָׁלוֹם, נָאר אַז דֶער "מְלַמֵּד" מִיטְן "לָמֵד" זַיְינֶען, בְּפְנִימִיּוּת, אֵיין עִנְיָן.

אוּן זֵייעֶר פַּארְבּוּנְד אִיז אַ צְווֵייעֶנְדִיקֶער: א) דֶער שֹׁרֶשׁ פּוּן דִי ל״ט מְלָאכוֹת אִיז מְלָאכוֹת הַמִּשְׁכָּן, דָאס הֵייסְט אַז אַלֶע מְלָאכוֹת קוּמֶען בְּהִשְׁתַּלְשְׁלוּת פּוּן מְלָאכוֹת הַמִּשְׁכָּן. ב) דֶערַפַאר אִיז אוֹיךְ דֶער צִיל אוּן תַּכְלִית פּוּן אַלֶע מְלָאכוֹת, אוֹיךְ פּוּן מְלָאכוֹת הָרִשּׁוּת, צוּ מַאכְן דִּירָה זֵיי אַ מִשְׁכָּן וְדִירָה לוֹ יִתְבָּרַךְ, אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט בְּכָל דְּרָכֶיךָ דָּעֵהוּ[כה].

---

1. *Shabbos* 70a.
2. *Shmos* 35:1.
3. ***Shabbos* 96b; *Bava Kama* 2a.**
4. ***Mishlei* 3:6.**

Why Our Nine-to-Fives Are Important

2. This concept **helps us understand why on weekdays certain aspects** of Divine service – **for example, the Torah reading and additional prayers – are minimized, in order not to diminish the time** available for **work.**[5]

Moreover, commenting on the verse,[6] **"Six days shall you labor," our Sages**[7] **teach that this constitutes a positive commandment.**

At first glance, how can this be? Why is such importance placed on ordinary work?

Because there is no such thing as ordinary work. **As explained before, the ultimate purpose of all** forms of **labor is to create a Sanctuary** for G-d **through them.** This principle enables us to **understand that** all work **is a *mitzvah,* and that a person must constantly toil in these** efforts, **as** it is written,[8] **"Man was born to toil."**

This is why carrying out our day-to-day mundane tasks is important. **The difference between the entire world and the Sanctuary is merely a difference between the potential and the actual. The Sanctuary was a Sanctuary in actual fact** – G-d's presence was visibly manifest there – **while the entire world is a Sanctuary** merely **in potential.**

This concept leads to a mission: **We must utilize every moment for labor which, as explained, transforms the potential** for holiness that the world possesses **into palpable reality. At every moment,** we are charged with **the directive, "Know Him in all your ways."**

ב. לוֹיט דֶעם ווֶעט מֶען אוֹיךְ פַאַרְשְׁטֵיין ווָאס מִיר גֶעפִינֶען, אַז אִין דִי טֶעג ווָאס מֶען מֶעג טָאן מְלָאכָה, אִיז מֶען מְמַעֵט אִין עִנְיָנִים ווִי קְרִיאַת הַתּוֹרָה, אוּן תְּפִלּוֹת נוֹסָפוֹת, בִּכְדֵי נִיט צוּ פַאַרְקִירְצְן דִי צַיְיט פוּן מְלָאכָה[כו].

נָאךְ מֶערֶער: אוֹיפְן פָּסוּק שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבוֹד, זָאגְן דִי רַז״ל, אַז דָאס אִיז אַ מִצְוַת עֲשֵׂה[כז].

אִין פְלוּג – ווִי קֶען דָאס גֶעמָאלְט זַיְין?

אָבֶּער, לוֹיט דֶעם ווִי מֶען הָאט גֶערֶעדט, אַז דֶער תַּכְלִית פוּן אַלֶע מְלָאכוֹת אִיז צוּ מַאכְן דוּרְךְ זֵיי אַ מִשְׁכָּן, אִיז מוּבָן אַז דָאס אִיז אַ מִצְוָה, אוּן אַ מֶענְטשׁ דַארְף שְׁטֶענְדִיק הָארֶעווֶען אִין דֶעם, כִּי אָדָם לְעָמָל יוּלָּד[כח].

ווָארוּם דֶער חִילּוּק פוּן דֶער גַאנְצֶער ווֶעלְט בִּיז דֶעם מִשְׁכָּן אִיז נָאר אַ חִילּוּק פוּן כֹּחַ בִּיז פּוֹעֵל: דֶער מִשְׁכָּן אִיז אַ מִשְׁכָּן בְּפּוֹעֵל אוּן דִי גַאנְצֶע ווֶעלְט אִיז אַ מִשְׁכָּן בְּכֹחַ.

דַארְף מֶען אוֹיסְנוּצְן יֶעדֶע רֶגַע אוֹיף מְלָאכָה, ווָאס, ווִי גֶעזָאגְט, בְּרֶענְגְט זִי פוּן כֹּחַ אִין פּוֹעֵל, יֶעדֶע רֶגַע אִיז דָא דֶער אָנְזָאג בְּכָל דְּרָכֶיךָ דָעֵהוּ.

(משיחת פורים, תשח״י)

---

5. See *Berachos* 16a, *Megilah* 22b, *Kiddushin* 33a.

6. *Shmos* 20:9.

7. The *Mechilta* of Rabbi Shimon bar Yochai, ch. 20. **See page 9, footnote 20, above.**

8. *Iyov* 5:7. See *Likkutei Sichos,* Vol. 15, p. 93ff.

כד) שבת צו, ב. בבא קמא ב, א.
כה) משלי ג, ו.
כו) זע ברכות טז, א. מגילה כב, ב. קדושין לג, א.
כז) זע אויבן הערה ח.
כח) איוב ה, ז.

ADAR | אדר

Adapted from a *sichah* delivered on Shabbos Mevarchim Adar, 5716 (1956)

Introduction

We're familiar with designated months that highlight particular values or activities: National Reading Month, Heart Health Month, Environmental Awareness Month. The focus of these months isn't to suggest that reading, health, or environmental consciousness matter only during these designated times. Rather, these months serve to emphasize and deepen our appreciation for things that deserve our attention throughout the year.

In Jewish life, the month of Adar serves a similar purpose. "Serve G-d with joy" is a fundamental directive that applies year-round because joy creates the spiritual space in which G-d's presence can dwell. By telling us, "When Adar begins, we increase our joy," our Sages are designating this month for a special focus on joy, inviting us to explore its depths and unleash its full potential.

Significantly, our Sages introduce this concept with a contrast – the sadness of the month of Av. In the *sichah* that follows, the Rebbe explains the message behind their teaching – that sadness has to be seen as a springboard. What appears to diminish joy can ultimately deepen it, and even moments of darkness contain within them the sparks of higher light.

The Setting for Joy

A Contrast Between Two Months

1. "When Adar begins, we increase our joy."[1]

Our Sages did not make this statement in a vacuum. When discussing the directive of **the Mishnah,**[2] **"When the month of Av begins, we decrease our joy,"** they added, **"just as when Av begins, we decrease our joy, so too when Adar begins, we increase our joy."**

This teaching **combines two opposite concepts:**

a) Our Sages' **use of the phrase "just as" implies that the primary concept is "when Av begins, we decrease our joy"; this is explicitly stated in the Mishnah. In contrast,** the teaching that **"when Adar begins, we increase our joy" is merely derived by extension from** the law concerning **Av.**

b) However, we see that, in actual practice, the decrease in joy during Av is limited in scope. **Not all** expressions of joy **are reduced then.** Indeed, **there are** certain **joyous practices** permitted **even in Av.**[3] **By contrast, the increase in joy during Adar has no limits,** extending **even beyond the confines of intellect** during the Purim celebrations.[4]

On the surface, clarification seems necessary: The entire concept that "when Adar begins, we increase our joy" **is derived from** the law that

א. מִשֶּׁנִּכְנַס אֲדָר מַרְבִּין בְּשִׂמְחָה.

אִין דָּער מִשְׁנָה[כט] שְׁטַייט, מִשֶּׁנִּכְנַס אָב מְמַעֲטִין בְּשִׂמְחָה, נָאר דִי גְמָרָא[ל] זָאגְט אוֹיךְ דָּעם, כְּשֵׁם שֶׁמִּשֶּׁנִּכְנַס אָב מְמַעֲטִין בְּשִׂמְחָה, כַּךְ מִשֶּׁנִּכְנַס אֲדָר מַרְבִּין בְּשִׂמְחָה.

זָעט מָען אִין דָּעם צְווֵיי עִנְיָנִים הָפְכִּיִּים:

א) פּוּן דֶּעם לָשׁוֹן כְּשֵׁם אִיז מַשְׁמַע, אַז דָּער עִיקָּר אִיז דָּער מִשֶּׁנִּכְנַס אָב מְמַעֲטִין בְּשִׂמְחָה, דָּאס שְׁטַייט בְּפֵירוּשׁ אִין דָּער מִשְׁנָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן דָּער מִשֶּׁנִּכְנַס אֲדָר מַרְבִּין בְּשִׂמְחָה, אִיז דָּאס נִיט מָער וִוי כְּשֵׁם, וְואס מָען לָערְנְט עָס אָפּ פּוּן מִשֶּׁנִּכְנַס אָב.

ב) לְאַידָּךְ גִּיסָא זָעט מִיר אַז בְּהַנּוֹגֵעַ לְפוֹעַל אִיז דָּער מִשֶּׁנִּכְנַס אָב מְמַעֲטִין בְּשִׂמְחָה בַּאגְרֶענֶעצְט. נִיט אִין אַלְץ אִיז מָען מְמַעֵט. עָס זַיְינֶען פַּאראַן עִנְיָנֵי שִׂמְחָה אוֹיךְ אִין אָב[לא]. אָבֶּער דָּאס וְואס מִשֶּׁנִּכְנַס אֲדָר מַרְבִּין בְּשִׂמְחָה אִיז דָּאס אָן קֵיינָע הַגְבָּלוֹת בִּיז עַד דְּלָא יָדְעִי.

אִין פְּלוּג אִיז דָּאס נִיט פַּארְשְׁטַאנְדִיק, וִויבַּאלְד אַז דָּער גַאנְצֶער עִנְיָן פּוּן מִשֶּׁנִּכְנַס אֲדָר מַרְבִּין קוּמְט אַרוֹיס פּוּן

---

1. *Taanis* 29a.

2. Ibid. 26b.

3. See *Shulchan Aruch, Orach Chayim* by 551:2, and the commentary of *Bayis Chadash* on the statements of the *Tur,* the beginning of sec. 551. *Bayis Chadash* notes that – in contrast to the common practice based on the ruling of the *Shulchan Aruch* 551:9 – in the Talmudic era, partaking of meat was permitted at this time. Analysis is necessary regarding the statements of *Magen Avraham* 551:1, who forbids all expressions of joy.

4. The Rebbe is referring to the obligation (see *Megilah* 7b; *Shulchan Aruch, Orach Chayim* 695:2) to become intoxicated on Purim to the point that one is incapable of making a distinction between "Cursed be Haman" and "Blessed be Mordechai."

"**when Av begins, we decrease** our joy" – **as implied by** our Sages' use of **the phrase "just as." Why then is the increase in joy during Adar** unlimited, while **the decrease** in joy **during Av** is limited in scope?

דֶעם מִשֶּׁנִּכְנַס אָב מְמַעֲטִין, ווִי דֶער לָשׁוֹן הַגְּמָרָא אִיז, כְּשֵׁם, הַיְינְט פַארְווָאס אִיז דֶער מִשֶּׁנִּכְנַס אֲדָר מַרְבִּין בְּשִׂמְחָה מֶערֶער ווִי דֶער מִשֶּׁנִּכְנַס אָב מְמַעֲטִין וכו'.

Where G-d Dwells

2. **The simple explanation** is: **Joy must be present continuously, even during the month of Av** for **the command, "Serve G-d with joy,"**[5] **applies at all times. Therefore, when there is an additional directive to increase our joy, this** increase **knows no bounds.** By contrast, **the decrease** in joy during Av **is limited because even then, certain joyous practices must be maintained, particularly in light of the command, "Serve G-d with joy."**

The inner explanation of this **is** dependent on **the concept discussed in the** preceding ***maamar***[6] **– that the ultimate purpose** of creation **is to fulfill G-d's desire to have a dwelling place in the lower realms.**[7]

When a person lives in a dwelling, his entire being and essence is found there. Similarly, the meaning of "a dwelling in the lower realms" is that G-d manifests Himself here, **in this lowly realm, with His entire Essence and Being.**

King David praised G-d, exclaiming,[8] **"Strength and joy are in His place." Wherever G-d is present, there is joy. Therefore, to make possible a dwelling place** for G-d **in this lowly realm, there must be "strength and joy."** Only **then can it become His place and His dwelling.**[9]

ב. דִי פָּשׁוּט'ע דֶערְקְלֶערוּנְג אִין דֶעם: ווַיְיל שִׂמְחָה דַארְף זַיְין אַלֶע מָאל, אֲפִילוּ בְּחֹדֶשׁ אָב, עֶס אִיז דָאךְ אַלֶע מָאל דָא דֶער צִיווּי פוּן עִבְדוּ אֶת הֲוָיָ' בְּשִׂמְחָה. דֶערְפַאר אַז עֶס קוּמְט נָאךְ צוּ מַרְבִּין בְּשִׂמְחָה אִיז דָאס אָן אַ גְרֶענֶעץ. דֶער מְמַעֲטִין אִיז בַּאגְרֶענֶעצְט, ווַיְיל אוֹיךְ דֶעמָאלְט דַארְפְן זַיְין גֶעווִיסֶע עִנְיָנֵי שִׂמְחָה, וּבִפְרַט מִצַּד דֶעם צִיווּי פוּן עִבְדוּ אֶת הֲוָיָ' בְּשִׂמְחָה.

דִי פְּנִימִיּוּת פוּן דֶעם עִנְיָן אִיז, ווִי מֶען הָאט גֶערֶעדט אִין מַאֲמָר[לב], אַז דֶער תַּכְלִית הַכַּוָּנָה אִיז אוֹיסְצוּפִירְן דֶעם נִתְאַוָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִהְיוֹת לוֹ יִתְבָּרֵךְ דִּירָה בַּתַּחְתּוֹנִים, אַז דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער זָאל הָאבְּן אַ דִירָה דָא לְמַטָּה. אוּן ווִי דֶער מֶענְטשׁ ווָאס וואוֹינְט אִין אַ דִירָה, גֶעפִינְט עֶר זִיךְ אִין דֶער דִירָה מִיט זַיְין גַאנְצְן ווֶעזְן, אַזוֹי אִיז אוֹיךְ דֶער פֵּירוּשׁ פוּן דִּירָה בַּתַּחְתּוֹנִים, אַז דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער זָאל זַיְין לְמַטָּה בְּכָל עַצְמוּתוֹ וּמַהוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

עֶס שְׁטֵייט דָאךְ עוֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ, דָארְטְן וואוּ דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער גֶעפִינְט זִיךְ אִיז שִׂמְחָה. בְּמֵילָא בִּכְדֵי עֶס זָאל זַיְין דִּירָה בַּתַּחְתּוֹנִים, מוּז מֶען הָאבְּן עוֹז וְחֶדְוָה, ווָאס דֶעמָאלְט קֶען עֶס זַיְין מְקוֹמוֹ וְדִירָתוֹ יִתְבָּרֵךְ[לג].

---

5. *Tehillim* 100:2.

6. The *maamar* entitled *Ki Sissa*, 5716, the *maamar* delivered at the same *farbrengen* as this *sichah*.

7. *Tanya,* ch. 36, based on *Midrash Tanchuma, Parshas Naso,* sec. 16.

8. *I Divrei HaYamim* 16:27.

9. See *Chagigah* 5b. In that passage, our Sages note that the prophets speak of G-d's saying (*Yirmeyahu* 13:17.), "My soul cries in the hidden places."

Our Sages ask: "Does G-d cry? Behold, Rav Pappa said: There is no sadness in the presence of the Holy One, blessed be He, as it is written: 'Glory and splendor are before Him; strength and joy are in His place.'"

They reply: "There is no difficulty:

This explains why we must always maintain joy. Even in the times when our Sages instruct us to **decrease** our happiness, **we must still preserve a certain measure of joy.** That is necessary because **we must create a dwelling place for G-d constantly, at every moment. Indeed, this is** the purpose of **man's entire** existence, as our Sages teach,[10] **"I was created only to serve my Creator." Therefore, constantly, at every moment, there is an obligation to be joyous.**

דֶערְמִיט אִיז פַארְשְׁטַאנְדִיק וָואס מֶען דַארְף זַיְין שְׁטֶענְדִיק בְּשִׂמְחָה. אֲפִילוּ אִין דִי צַיְיטְן וָואס עֶס שְׁטֵייט אוֹיף זֵיי מְמַעֲטִין, דַארְף מֶען אוֹיךְ דֶעמָאלְט זַיְין בְּשִׂמְחָה, אִין אַ גֶעוויסֶער מָאס, וויבַּאלְד אַז דִי דִירָה לוֹ יִתְבָּרֵךְ מוּז מֶען מַאכְן שְׁטֶענְדִיק, בְּכָל רֶגַע וְרֶגַע, וָוארוּם דָאס אִיז דָאךְ כָּל הָאָדָם, אֲנִי (לֹא) נִבְרֵאתִי (אֶלָּא) לְשַׁמֵּשׁ אֶת קוֹנִי[לד], בְּמֵילָא לִיגְט דֶער חִיּוּב צוּ זַיְין שְׁטֶענְדִיק, יֶעדֶע רֶגַע, בְּשִׂמְחָה.

Steps in a Sequence

3. True, **at times, our Divine service must follow another approach, a mode opposite that of joy. This** mode of service – necessary on occasion – can **be understood based on the explanation in the** preceding ***maamar***[6] **regarding the order to follow when fashioning a dwelling for G-d.**

To illustrate through **an analogy of preparing a dwelling for a mortal king: First, the place must be thoroughly cleaned of all dirt;** only **afterwards is it decorated with beautiful furnishings to make it fit to serve as a royal residence.**

Parallels exist in our **spiritual service: First, it is necessary to remove the dirt; this is accomplished through the mode of bitterness, the Divine service** emphasized in **the month of Av –**

ג. דָאס וָואס אַמָאל דַארְף זַיְין דֶער סֵדֶר עֲבוֹדָה אִין צְווֵייטְן קַו, אִין פַארְקֶערְטְן קַו פוּן שִׂמְחָה - וָוֶעט מֶען דָאס אוֹיךְ פַארְשְׁטֵיין לוֹיט וּוִי עֶס וָוֶערְט דֶערְקְלֶערְט אִין דֶעם מַאֲמָר, דֶער סֵדֶר וּוִי מֶען מַאכְט אַ דִירָה לוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל דֶּרֶךְ מָשָׁל וּוִי מֶען מַאכְט אַ דִירָה פַאר אַ מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם. דִי עֶרְשְׁטֶע זַאךְ מוּז מֶען דֶעם אָרְט אוֹיסְרֵייניקְן פוּן יֶעדְן שְׁמוּץ כו׳ אוּן דֶערְנָאךְ בַּאפּוּצְט מֶען דָאס מִיט שֵׁיינֶע כֵּלִים בִּכְדֵי עֶס זָאל זַיְין רָאוּי לְדִירַת הַמֶּלֶךְ.

אַזוֹי אִיז דָאס אוֹיךְ אִין עֲבוֹדָה רוּחְנִית. מֶען מוּז פְּרִיעֶר אַרוֹיסְנֶעמֶען דֶעם שְׁמוּץ וכו׳, וָואס דָאס טוּט זִיךְ אוֹיף דוּרְךְ דֶעם קַו הַמְּרִירוּת. אוּן דָאס אִיז דִי עֲבוֹדָה

This [verse] refers to [G-d's] inner chambers; the other, to His outer chambers."

The standard text of the Talmud continues, "Is there not [crying also] in the outer chambers? Is it not written (*Yeshayahu* 22:12), 'On that day the L-rd, G-d, Commander of legions, called to weeping…?'"

The question of the Talmud implies that the Sages understood that, in G-d's inner chambers, there is crying, and the phrase "strength and joy are in His place" refers to the outer chambers. This would seem to contradict the point made above, that the phrase "strength and joy are in His place" refers to the most inner aspect of G-dliness, i.e., G-d's Essence. Nevertheless, as **quoted in *Avodas HaKodesh,* part 3, ch. 57, there is an** alternate **version** of the text, which reads, **"Is there not crying in the inner chambers?",** implying that the Talmud's understanding is that G-d's inner chamber is a place of joy and that crying is only in the outer chamber. Thus, the Sages are questioning, based on the verse from *Yeshayahu*, that it would appear that there is crying even in the inner chambers. (See also *Toras Menachem,* Vol. 10, pp. 311-312.)

Moreover, **even according to the standard text, there is an explanation in the *Tzemach Tzedek's* notes on *Eichah* (*Or HaTorah, Nach,* Vol. 2, pp. 1052-1053)** which clarifies that the crying in G-d's inner chamber is merely to awaken a deeper level of G-dliness. Regarding that deeper level, it is written, "Strength and joy are in His place." **This is not the place for further discussion of the matter.**

10. *Kiddushin* 82b.

decreasing joy. However, this service is not an end in itself; rather, it is intended **to remove** spiritual deficiencies, including those that led to the destruction of the *Beis HaMikdash*, as reflected in the statement,[11] **"Because of our sins, we were exiled from our land."** The bitterness **is merely the preparation for** creating G-d's **dwelling; the dwelling itself is fashioned through joy.**

פּוּן חֹדֶשׁ אָב, מְמַעֲטִין בְּשִׂמְחָה, בִּכְדֵי אַרוֹיסְצוּנֶעמֶען דִּי עִנְיָנִים פּוּן וּמִפְּנֵי חֶטְאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ. דָּאס אִיז אָבֶּער מֶער נִיט ווִי אַ הָכָנָה צוּ אַ דִּירָה, דִּי דִּירָה אַלֵיין מַאכְט מָען דּוּרְךְ שִׂמְחָה.

Joy That Knows No Bounds

4. Why does **the Talmud** introduce **the teaching, "When Adar begins, we increase our joy," with the phrase, "just as" implying that this** directive **is derived from** the law that "**when Av begins, we decrease** our joy"? The answer to the question is **based on the explanation in *Chassidus,*[12] that superior light comes specifically from darkness. Following** that line of thought, **it is understood that the unlimited joy of Adar** – joy that transcends the bounds of intellect – **comes specifically from darkness. In other words,** it is called forth by **the Divine service of subduing the forces of evil through bitterness** in the service of the month of Av mentioned previously. This leads to **exceedingly great joy,** happiness that has **no limits.**

ד. דָּאס וָואס עֶס שְׁטֵייט אִין גְּמָרָא אוֹיף דֶעם עִנְיָן פּוּן מְשֻׁנֶּהְנֶס אֲדָר מַרְבִּין בְּשִׂמְחָה דֶער דִּיוּק כְּשֵׁם, וָואס דֶערְפּוּן אִיז מַשְׁמַע אַז דֶער מְשֻׁנֶּהְנֶס אֲדָר מַרְבִּין קוּמְט אַרוֹיס פּוּן דֶעם מְשֻׁנֶּהְנֶס אָב מְמַעֲטִין, אִיז דָּאס פַארְשְׁטַאנְדִיק לוֹיט דֶעם וָואס וועִרְט דֶערְקְלֶערְט אִין חֲסִידוּת[לה], אַז דֶער יִתְרוֹן הָאוֹר קוּמְט מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ דַּוְקָא. בְּמֵילָא אִיז פַארְשְׁטַאנְדִיק אַז וועַר רוּפְט אַרוֹיס אִין אֲדָר דֶעם בְּלִי גְּבוּל פּוּן שִׂמְחָה, עַד דְּלָא יָדֵעי - דָּאס קוּמְט פּוּן חֹשֶׁךְ דַּוְקָא, דָּאס הֵייסְט דִּי עֲבוֹדָה פּוּן אִתְכַּפְיָא סִטְרָא אָחֳרָא דּוּרְךְ מְרִירוּת, דֶעמְאלְט אִיז דִּי שִׂמְחָה גָּאר גְּרוֹיס, אָן אַ גְּרֶעֲנֶעץ.

This is the reason why the joy of the month of Adar specifically knows no bounds. The joy of this month **comes from** the transformation of **darkness, as** the *Megilah*[13] **relates, "Many of the peoples of the land became Jews."** The phrase, "**peoples of the land" (*amei ha'eretz*)** refers to **the three impure *kelipos,*** the forces of evil from which their existence is derived. **They "became Jews" – denying idolatry and accepting the entire Torah.**[14]

אוּן דָּאס אִיז דֶער טַעַם וָואס דַּוְקָא אִין חֹדֶשׁ אֲדָר אִיז דִּי שִׂמְחָה אָן אַ גְּרֶעֲנֶעץ, ווַיְיל דֶעמְאלְט אִיז דָּאס גֶעשְׁעהְן מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ, ווִי עֶס שְׁטֵייט וְרַבִּים מֵעַמֵּי הָאָרֶץ מִתְיַהֲדִים, עַמֵּי הָאָרֶץ, ג' קְלִיפּוֹת הַטְּמֵאוֹת, זֵיי אַלֵיין זַיְינֶען מִתְיַהֲדִים, גֶעוָואָרְן יְהוּדִים, כּוֹפְרִים בַּעֲבוֹדָה זָרָה וּמוֹדִים בְּכָל הַתּוֹרָה[לו].

---

11. The *Musaf* prayers for festivals.

12. *Tanya,* ch. 26; the *maamar* entitled *Basi LeGani,* 5710.

To explain: *Koheles* 2:13 speaks of *yisron ha'or min hachoshech*, "the advantage of light over darkness." *Chassidus* (see *Basi LeGani,* 5710, sec. 1) understands the words *min hachoshech* not as meaning "*over* darkness," but "*from* darkness," teaching that a superior quality of light results from the transformation of darkness. When man works to transform it into light, he brings about an utterly superior quality of light, a dimension of luminance that light does not inherently possess.

13. *Esther* 8:17.

14. *Nedarim* 25a. See also *Megilah*

This Divine service brings about a superior quality of light. Therefore, **on Purim, the obligation to rejoice** is unbounded, **"until one cannot distinguish** between cursed is Haman and blessed is Mordechai."[4] Indeed, **even throughout the entire month of Adar there must be abundant joy. Thus,** the *Megilah*[15] speaks of **"the month" – the entire month of Adar – "that was transformed** from mourning to joy."

אוּן מִצַּד דֶּער עֲבוֹדָה, וּוֶערְט דֶּער יִתְרוֹן הָאוֹר, אַז פּוּרִים אִיז דֶּער חִיּוּב הַשִּׂמְחָה עַד דְּלָא יַדְעֵי, אוּן אוֹיךְ דֶּעם גַאנְצְן חֹדֶשׁ אֲדָר דַארְף זַיְין שִׂמְחָה בְּרִיבּוּי, וּוִי עֶר זָאגְט וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ, דֶּער גַאנְצֶער חֹדֶשׁ אֲדָר.

(משיחות שבת מברכים אדר, תשט"ז)

13a, which states that anyone who denies false deities is called a *Yehudi* (Jew).

15. *Esther* 9:22.

כט) תענית כו, ב.
ל) שם כט, סוף ע"א.
לא) ראה שולחן ערוך אורח חיים סימן תקנ"א ס"ב. ב"ח לטור ריש סימן תקנ"א: אבל באכילת בשר כו'. וצריך עיון במגן אברהם שם סק"א.
לב) ד"ה כי תשא, תשט"ז.
לג) עיין חגיגה ה, ב, דיש גורסין ובבתי גואי ליכא - הובא בעבודת הקודש ח"ג פנ"ז - וגם לגירסתנו מבואר ברשימות הצמח צדק לאיכה עמוד כב־כג (אור התורה נ"ך ח"ב ע' א'נב־ג). ואין כאן מקומו.
לד) קדושין פב, ב.
לה) תניא פכ"ו. באתי לגני תש"י פ"א.
לה) נדרים כה, א.

CREDITS:

Copyright by Sichos in English

Rabbi Eliyahu Touger
Rabbi Sholom Ber Wineberg
Translators

Rabbi Sholom Zirkind
Rabbi Zalmy Avtzon
Content Editors

Uriella Sagiv
David Hendler
Copy Editors

Yosef Yitzchok Turner
Typesetting

Spotlight Design
Layout and Cover

Mayer Preger
Advisory Board

Rabbi Shmuel Avtzon
Director, Sichos In English

הרה"ת ר' משה יהודה בן ר' צבי יוסף ע"ה
Rabbi Moshe Kotlarsky OBM,
whose commitment has brought this sacred initiative to fruition